

Una novel·la per aprendre a resistir el patiment

GETTY

ANNA CARRERAS

Sandro Veronesi va guanyar el premi Strega l'any 2006 amb *Caos calmo*, un reconeixement que ha repetit el 2020

amb *El colibrí*, una novel·la en què tornem a descobrir un dels millors novel·listes actuals, un artista del *patchwork* narratiu i un ésser humà que aposta per la bellesa en temps de crisi. Som davant d'una història de positivitat i superació, un cant a la vida i a l'amor on l'art ajuda a revalorar el potencial de les coses.

El protagonista d'*El colibrí* és Marco Carrera, un oftalmòleg quarantí, resident a Roma, casat amb una eslovena gelosa i pare d'una nena de deu anys amb un trastorn psíquic. Marco supera tota mena de tribulacions a partir de la seva competència innata per equilibrar el dolor i la dissort amb l'esperança i l'optimisme. El record d'una germana morta ofegada a principis dels vuitanta, la relació epistolar que encara manté amb un amor platònic (mai consumat) de la seva joventut o tenir cura d'una nena sense mare li faran d'escull. En Sandro Veronesi, l'amor és vist des de l'òptica de

la psicoanàlisi com una patologia que et pot fer molt de mal. Cal redirigir l'energia vital que hem esmerçat en un amor desfet. Buscar plaer després de la pèrdua i refugiar-s'hi sense l'obsenitat de la dictadura del dolor.

El colibrí –també anomenat picaflor– és un ocell molt fràgil que sol viure només un any, que pot volar cap enrere, batent les ales setanta vegades per segon amb un moviment que és el patró de l'infinit, com el número 8. Així, l'estructura narrativa de la novel·la trenca amb la lògica i no té en compte l'ordre cronològic. El temps es desmembra com a *The child in time*, del gran Ian McEwan. Cal mantenir l'esperança. Sempre hi ha un demà. El colibrí és el malnom amb què la mare del narrador (amb tota la tendresa del món) es referia al seu fill, que era baixet i mogut. De manera simbòlica, el narrador s'acara als conflictes de la vida com si sobrevolés les coses, des d'una interessant visió d'alcada que li aporta el distanciament necessari per superar les adversitats. Marco és un colibrí, també, perquè la seva és una vida de contínues suspensions però també de coincidències fatals. Però ell no cau mai al fons del pou. No s'ho permet. El seu és un

moviment capaç d'aturar-se en el moment precís de la caiguda. La diferència essencial entre Marco i un colibrí és que mentre l'au tropical pot mantenir-se quieta en vol gràcies a l'activitat frenètica de les ales, Carrera pretén evadir qualsevol canvi a través de tot el que fa. Però el canvi és imparabile, encara que mirem de no percebre'n la imminència. Marco, autèntic heroi de la resiliència, dedica tota la seva energia a quedar-se quiet, però li resulta impossible: la tendència humana és seguir sempre endavant malgrat els errors.

Ambició i fragilitat

L'abast temporal de la novel·la va des dels anys setanta fins a un futur proper i bastant fosc tenyit de guerres culturals que només revifarà gràcies a l'aparició d'un personatge deliciós: la Miraijin (paraula que vol dir "home nou"). Sandro Veronesi ha escrit una novel·la en la línia d'*Anna Karènina* o *El gran Gatsby*, on el que compta és narrar la vida sencera d'un sol personatge. Al primer capítol, el narrador omniscient amb personalitat pròpia deixa clares les seves intencions, després de formular la inconveniència d'un detallisme excessiu: "Al capdavall, la millor descripció que es pot donar d'un lloc és explicar el que hi passa".

Llegim una història de moltes històries que tenen lloc al barri de Trieste, a mitjans d'octubre de 1999, en un canvi de mil·lenni amb flaïre de deriva. El cataclisme el deslloriga el psicoanalista de la dona de Marco: un secret amorós al descobert i l'arribada d'una criatura que no és seva capgiraran l'estómac del protagonista i del lector només començar el llibre. A partir d'aquí, Veronesi enfila una guia per a la supervivència, una història de dolor molt humà que l'italià fa inoblidable gràcies a una arquitectura ambiciosa i un talent innegable per als diàlegs frescos, les psicologies fondes i la construcció d'uns personatges fràgils i, per tant, reals. *El colibrí* és la novel·la que hem de llegir els que necessitem eines de resistència contra el patiment. ♦♦

EL COLIBRÍ
SANDRO VERONESI
PERISCOPI /
ANAGRAMA
TRADUCCIÓ DE PAU VIDAL I GAVILAN
342 PÀG. / 20,90 €

OBRO FIL

MARINA ESPASA

Literatura esqueixada

L'última gran sensació del cinema indie espanyol és *El año del descubrimiento*, del col·lectiu Los Hijos, encapçalat pel murcià Luis López Carrasco. Dura més de tres hores i només hi surt gent parlant a càmera o en petits grups de tres o quatre persones, asseguts en un bar de Cartagena. Al cor hi té un episodi que almenys jo no tenia gravat a la memòria: l'assalt amb còctels Molotov al Parlament de Múrcia l'any 1992 per part de treballadors en vaga que amb la reconversió industrial s'estaven quedant sense feina. La batalla campal pels carrers de Cartagena va ser èpica. Al final, el govern socialista els va indemnitzar i va continuar amb la reconversió industrial de la zona.

La pel·lícula transmet molt bé la sensació de derrota vital que ha marcat per sempre les vides d'aquells homes i dones que no paren de fumar, beure i xerrar, però que també callen i es mostren absents, com fantasmes d'una altra època que han vingut a avisar-nos que l'actual no és millor: la desfílada d'exsindicalistes i extreballadors fa de mirall d'un present que pinta encara pitjor, com mostren les converses entre els joves precaris i desorientats. El més clarividient és plantejar el 92 com l'any en què, mentre a Barcelona i a Sevilla se celebraven uns esdeveniments que aparentment catapultaven Espanya, en realitat el país entrava en decadència.

Però el més important de la pel·lícula n'és el format: la pantalla està dividida en dos trossos, i a estones un d'ells és en negre, a estones en un hi parla un testimoni i en l'altre veiem les cares dels qui l'escolten. És una meravella d'ús del concepte de fora de camp, de contraplà i d'exaltació de l'escolta, més que de la parla.

Quin llibre s'hi podria assemblar? Qui escriu a pàgina escindida? Existeix la literatura esqueixada? Fa uns dies va saltar una polèmica a Twitter sobre literatura convencional i experimental, i es tornava a posar de relleu que la literatura i cinema són dues de les arts més conservadores: no s'acaben de deslligar de les normes de la narrativa clàssica. Les experimentacions, que van ocupar un lloc primordial a principis del XX, i que van tornar a treure el cap als seixanta i setanta, sempre acaben sent araconades. Per això pel·lícules com aquesta ajuden a veure possibilitats, a obrir camins. ♦♦

L'APARADOR

ARA

NO-FICCIO

Contemplaciones
ZADIE SMITH
Salamandra

La pandèmia ha alterat els plans de Smith: ha interromput la novel·la que escrivia per fer *Contemplaciones*, on es pregunta què suposa haver de sotmetre's a una nova realitat, o rebel·lar-s'hi. Com valorar el patiment dels altres? Com ha crescut el menyspreu i la compassió durant aquesta última crisi sanitària?

FICCIO

El conte de Nadal...
PAUL AUSTER
Angle

Quan Paul Auster va rebre l'encàrrec d'escriure un conte de Nadal per publicar al *New York Times*, es va adonar que s'havia ficat en un embolic. Com aportar una visió singular sobre un subgènere amb tants tòpics? La resposta es troba en l'Augie Wren, un estanquer de Brooklyn.

FICCIO

El festí de Babette
ISAK DINESEN
Viena

En un poblet de pescadors noruec, una petita comunitat de luterans viu aïllada del món seguint els preceptes morals del seu pastor. Poc després que mori, les filles reben una carta en què un amic de la família els demana que acullin una jove francesa, Babette, que ho ha perdut tot i està sola al món.